

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Predstavnik Turčije v Beogradu. Zadnjič smo poročali, da sta se pripeljala v Beograd 9. maja predsednik turške vlade Džehal Bajar in zunanji minister dr. Ruždi Aras, da sta vrnila dr. Stojadinoviču obisk, katerega je napravil pred kratkim v turški prestolnici Ankari. Ministra sta bila v avdienci in na kosilu pri knezu namestniku Pavlu. Predstavnik Turčije sta se mudila v Beogradu tri dni in sta bila večinoma gosta našega predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča, s katerim sta se večkrat razgovarjala o vprašanjih, ki se tičejo na splošno držav balkanskega sporazuma, posebej pa še v onih, ki zanimajo Jugoslavijo in Turčijo. V četrtek, 12. maja, je priredil dr. Stojadinovič gostoma na čast poslovnih večer, nakaar sta se odpeljala nazaj v Ankaro.

Novi minister brez listnice. Odstopil je kot minister brez listnice dr. Šefkija Behmen. Na njegovo mesto je bil imenovan dr. Džafer Kulenović. Novi minister je po poklicu odvetnik iz Bosne in pristaš dr. Spahove bosansko-muslimanske JRZ.

V DRUGIH DRŽAVAH

101. zasedanje v Ženevi. 101. zasedanje sveta Društva narodov je pričelo 10. maja v Ženevi pod predsedstvom letonskega zunanjega ministra Muntersa. Prvi je govoril angleški zunanji minister Halifax, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, ker je odnehala z angleško-italijanskim sporazumom napetost ob Sredozemskem morju. Za Halifaxom je govoril francoski zunanji minister Bonnet, ki je tudi izjavil, da je Francija zadovoljna z dobro zaključitvijo angleško-italijanskega sporazuma. Tudi francoska vlada je pričela z Italijo pogajanja. Za njim so govorili: v imenu Male zveze romunski zunanji minister Petrescu Comnen, zastopnik Belgije, Poljske in ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Vsi so hvalili in pozdravljali prijateljstvo med Anglijo in Italijo, ki je pomemben korak za popolno in trajno pomirjenje Evrope. Najvažnejša seja 101. zasedanja se je vršila 12. maja. Na tej seji se je pojavil bivši abesinski cesar Haile Selasie. Dovolilo so mu tole kratko izjavo: »Prišel sem braniti svoj narod. Z ozirom na bolezen prosim svet, da mi oprost, če ne bom čital sam spomenice, ki jo želim sporočiti svetu.« Nato je prebral cesarjev tajnik dolgo neguševo spomenico v francoščini s predlogom, da bi se naj predložilo abesinsko vprašanje jesenskemu zasedanju skupščine Zveze narodov. Negušev predlog je prišel na razpravo, v kateri so nastopili kot govorniki zastopniki: Anglije, Francije, sovjetske Rusije in Male zveze. Kot zadnji je govoril v imenu Letonske predsednik 101. zasedanja Munters. Zaključil je abesinsko debato z ugotovitvijo, da se je večina članic sveta Društva narodov izrekla za angleško in francosko stališče, to je, da si članice Društva narodov v priznanju italijanskega cesarstva lahko pridržijo popolno svobodo.

Odstop mažarske vlade — nova vlada. Ministrski predsednik Daranyi je v zadnjem času ponovno zagotavljal, da bo v treh mesecih izvedel (13. maja že spre-

jeti) židovski zakon ter spremenjeni tiškovni zakon. Šele po teh spremembah bo preasnoval svojo vlado. Med temi obljubami šefa vlade pa so začeli rovariti skrajni desničarji, ki so že grozili s prevratom radi počasnosti Daranyjeve vlade. Člani magnatske zbornice so naslovili na Daranyja spomenico, v kateri so zahtevali, da

mora v teku osmih dni izdati uspešne ukrepe proti prekucuhom. Ministrski predsednik je smatral zahtevo magnatske zbornice kot nezaupnico in je odstopil s celotno vlado. Regent Horthy je sprejel ostavko in poveril sestavo nove vlade dosedanemu gospodarskemu ministru in predsedniku mažarske Narodne banke Adalbertu Imredyju. Imredy je koj sestavil novo vlado. Iz nove vlade so izpadli poleg ministrskega predsednika Daranyja še notranji minister, vojni minister, kmetijski minister in minister za industrijo in trgovino. Z novimi osebnostmi nadomeščeni ministri so bili izraziti pristaši rajnega ministrskega predsednika Gömböša. V novi vladi je ostal dosedanji zunanji minister Kanya.

Po vrnitvi Hitlerja iz Italije. Kakor smo že poročali, se je poslovil Hitler v Florenci od italijanske kraljevske dvojice, Mussolinija in drugih dostojanstvenikov. Ko je pri-

vozil Hitlerjev posebni vlak na Brenner, ki loči Italijo in Nemčijo, je poslal kancler italijanskemu kralju in cesarju, prestolonasledniku in duceju brzojavke, v katerih je poudaril, da ne bo nikdar pozabil fašističnemu narodu Italije sprejema, katerega je bil deležen, kjerkoli se je pokazal. — Hitler se je vrnil v Berlin 10. maja. Nemška prestolnica je pozdravila vrnitev voditelja z nadvse sijajnim sprejemom in pozdravi.

Francija in Italija nadaljujeta razgovore za sporazum. Pred Hitlerjevim obiskom so se že vršili razgovori za sporazum med Francijo in Italijo. Pogajanja so bila prekinjena ob dneh bivanja nemškega kanclerja v Italiji in so zopet pričela 11. maja v Rimu med francoskim odpravnikom poslov Blondelom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Ti razgovori napredujejo zelo zadovoljivo in bo sklenjen v kratkem načelni sporazum. Kakor hitro bo dosežena načelna podlaga in bo Francija priznala italijansko cesarstvo, bodo sledila podrobna posvetovanja v vseh posebnih vprašanjih, ki se tičejo Francije in Italije na Sredozemskem morju in v Afriki.

Kriza belgijske vlade. Jansonova belgijska vlada je odstopila 12. maja dopoldne. Na nočni seji je sicer dobila vlada zaupnico, a se je poslovila radi tega, ker je glasoval del liberalcev in katoličanov proti vladi.

Nova belgijska vlada. Novo belgijsko vlado je sestavil zunanji minister Henry Spaack, ki je socialist. V novi vladi je večina ministrov, ki so bili že v prejšnji Jansonovi vladi. V Spaackovi vladi so zastopani socialisti, katoliki in liberalci.

Prekinitev diplomatskih odnosov med Mehiko in Anglijo. Kakor znano, je Mehika razlástila vse tuje petrolejske družbe. Glede razlástitve sta najhuje prizadeti Anglija in Združene ameriške države. Angleška vlada je vztrajala na tem, da izplača mehiška vlada takoj odškodnino razlaščenim angleškim petrolejskim družbam. Radi te zahteve je odnoklical mehiški predsednik Cardenas svojega poslanika iz Londona. Mehika je v teku zadnjih dve sto let prva država, ki si je upala prekiniti diplomatsko zvezo z Veliko Britanijo.

Novice iz španske državljanske vojne

Obupen položaj v Barceloni

Rdeča Barcelona z neznatnim zaledjem je od vseh strani odrezana in je malodane onemogočen vsak dovoz v mesto. Radi tega je gospodarski položaj v mestu samem obupen. Najslabši kruh je strogo porazdeljen na karte. Mesa sploh ni več dobiti in že riž je redkost. Ker imajo nacionalisti že dolgo v svojih rokah električne centrale Katalonije, koje prestolno mesto je Barcelona, je slednja že cele tedne pogreznjena v nočeh v popolno temo. Še podnevi ni po barcelonskih ulicah nobenega prometa, ker je zmanjkalo bencina. Barcelončani že komaj čakajo, da bi prišlo do predaje mesta, ki je v največji stiski.

Glabo vreme zavrlo prodiranje nacionalistov

Kakor pri nas, so imeli tudi v Španiji do polovice minulega tedna najslabše deževno vreme s silovitimi nalivi, ki so onemogočali vsako vojaško gibanje in prodira-

nje. Glavni sunek Francove najboljše armade, kakor hitro bo dovolilo vreme, pričakujejo iz Alcala de Chivert na Torre Blanca, od koder bodo nacionalistom odprta vrata v Valencijo.

Značilno razmerje

Nacionalistična radijska postaja v Salamanki je objavila, da je sedaj v rokah nacionalistov 360.000 kvadratnih kilometrov španskega ozemlja, dočim gospodarijo rdeči še nad 182.000 kvadratnimi kilometri ozemlja.

Franco zbral pred Castellonom 60.000 mož

Na težavnem ozemlju 1000 m nad morjem se pomika 60.000 mož broječa Francova armada na 30 km široki fronti proti Castellonu. Od 11. maja do danes so nacionalisti ujeli pri prodiranju proti omenjenemu cilju 3500 rdečih, sto strojníc, 25 poljskih ter gorskih topov in ogromno streliva. V teh dneh so se pomaknili zmagovalci od 6 km na 25 km.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Predstavnik Turčije v Beogradu. Zadnjič smo poročali, da sta se pripeljala v Beograd 9. maja predsednik turške vlade Džehal Eazar in zunanji minister dr. Ruždi Aras, da sta vrnila dr. Stojadinoviču obisk, katerega je napravil pred kratkim v turški prestolnici Ankari. Ministra sta bila v avdienci in na kosilu pri knezu namestniku Pavlu. Predstavnik Turčije sta se mudila v Beogradu tri dni in sta bila večinoma gosta našega predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča, s katerim sta se večkrat razgovarjala o vprašanjih, ki se tičejo na splošno držav balkanskega sporazuma, posebej pa še v onih, ki zanimajo Jugoslavijo in Turčijo. V četrtek, 12. maja, je priredil dr. Stojadinovič gostoma na čast poslovnih večer, nakaar sta se odpeljala nazaj v Ankaro.

Novi minister brez listnice. Odstopil je kot minister brez listnice dr. Šefkija Behmen. Na njegovo mesto je bil imenovan dr. Džafer Kulenović. Novi minister je po poklicu odvetnik iz Bosne in pristaš dr. Spahove bosansko-muslimanske JRZ.

V DRUGIH DRŽAVAH

101. zasedanje v Ženevi. 101. zasedanje sveta Društva narodov je pričelo 10. maja v Ženevi pod predsedstvom letonskega zunanjega ministra Muntersa. Prvi je govoril angleški zunanji minister Halifax, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, ker je odnehala z angleško-italijanskim sporazumom napetost ob Sredozemskem morju. Za Halifaxom je govoril francoski zunanji minister Bonnet, ki je tudi izjavil, da je Francija zadovoljna z dobro zaključitvijo angleško-italijanskega sporazuma. Tudi francoska vlada je pričela z Italijo pogajanja. Za njim so govorili: v imenu Male zveze romunski zunanji minister Petrescu Comnen, zastopnik Belgije, Poljske in ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Vsi so hvalili in pozdravljali prijateljstvo med Anglijo in Italijo, ki je pomemben korak za popolno in trajno pomirjenje Evrope. Najvažnejša seja 101. zasedanja se je vršila 12. maja. Na tej seji se je pojavil bivši abesinski cesar Haile Selasie. Dovolilo so mu tole kratko izjavo: »Prišel sem braniti svoj narod. Z ozirom na bolezen prosim svet, da mi oprost, če ne bom čital sam spomenice, ki jo želim sporočiti svetu.« Nato je prebral cesarjev tajnik dolgo neguševo spomenico v francoščini s predlogom, da bi se naj predložilo abesinsko vprašanje jesenskemu zasedanju skupščine Zveze narodov. Negušev predlog je prišel na razpravo, v kateri so nastopili kot govorniki zastopniki: Anglije, Francije, sovjetske Rusije in Male zveze. Kot zadnji je govoril v imenu Letonske predsednik 101. zasedanja Munters. Zaključil je abesinsko debato z ugotovitvijo, da se je večina članic sveta Društva narodov izrekla za angleško in francosko stališče, to je, da si članice Društva narodov v priznanju italijanskega cesarstva lahko pridržijo popolno svobodo.

Odstop mažarske vlade — nova vlada. Ministrski predsednik Daranyi je v zadnjem času ponovno zagotavljal, da bo v treh mesecih izvedel (13. maja že spre-

jeti) židovski zakon ter spremenjeni tiškovni zakon. Šele po teh spremembah bo preasnoval svojo vlado. Med temi obljubami šefa vlade pa so začeli rovariti skrajni desničarji, ki so že grozili s prevratom radi počasnosti Daranyjeve vlade. Člani magnatske zbornice so naslovili na Daranyja spomenico, v kateri so zahtevali, da

mora v teku osmih dni izdati uspešne ukrepe proti prekucuhom. Ministrski predsednik je smatral zahtevo magnatske zbornice kot nezaupnico in je odstopil s celotno vlado. Regent Horthy je sprejel ostavko in poveril sestavo nove vlade dosedanemu gospodarskemu ministru in predsedniku mažarske Narodne banke Adalbertu Imredyju. Imredy je koj sestavil novo vlado. Iz nove vlade so izpadli poleg ministrskega predsednika Daranyja še notranji minister, vojni minister, kmetijski minister in minister za industrijo in trgovino. Z novimi osebnostmi nadomeščeni ministri so bili izraziti pristaši rajnega ministrskega predsednika Gömböša. V novi vladi je ostal dosednji zunanji minister Kanya.

Po vrnitvi Hitlerja iz Italije. Kakor smo že poročali, se je poslovil Hitler v Florenci od italijanske kraljevske dvojice, Mussolinija in drugih dostojanstvenikov. Ko je pri-

vozil Hitlerjev posebni vlak na Brenner, ki loči Italijo in Nemčijo, je poslal kancler italijanskemu kralju in cesarju, prestolonasledniku in duceju brzojavke, v katerih je poudaril, da ne bo nikdar pozabil fašističnemu narodu Italije sprejema, katerega je bil deležen, kjerkoli se je pokazal. — Hitler se je vrnil v Berlin 10. maja. Nemška prestolnica je pozdravila vrnitev voditelja z nadvse sijajnim sprejemom in pozdravi.

Francija in Italija nadaljujeta razgovore za sporazum. Pred Hitlerjevim obiskom so se že vršili razgovori za sporazum med Francijo in Italijo. Pogajanja so bila prekinjena ob dneh bivanja nemškega kanclerja v Italiji in so zopet pričela 11. maja v Rimu med francoskim odpravnikom poslov Blondelom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Ti razgovori napredujejo zelo zadovoljivo in bo sklenjen v kratkem načelni sporazum. Kakor hitro bo dosežena načelna podlaga in bo Francija priznala italijansko cesarstvo, bodo sledila podrobna posvetovanja v vseh posebnih vprašanjih, ki se tičejo Francije in Italije na Sredozemskem morju in v Afriki.

Kriza belgijske vlade. Jansonova belgijska vlada je odstopila 12. maja dopoldne. Na nočni seji je sicer dobila vlada zaupnico, a se je poslovila radi tega, ker je glasoval del liberalcev in katoličanov proti vladi.

Nova belgijska vlada. Novo belgijsko vlado je sestavil zunanji minister Henry Spaack, ki je socialist. V novi vladi je večina ministrov, ki so bili že v prejšnji Jansonovi vladi. V Spaackovi vladi so zastopani socialisti, katoliki in liberalci.

Prekinitev diplomatskih odnosov med Mehiko in Anglijo. Kakor znano, je Mehika razlástila vse tuje petrolejske družbe. Glede razlástitve sta najhuje prizadeti Anglija in Združene ameriške države. Angleška vlada je vztrajala na tem, da izplača mehiška vlada takoj odškodnino razlaščenim angleškim petrolejskim družbam. Radi te zahteve je odnoklical mehiški predsednik Cardenas svojega poslanika iz Londona. Mehika je v teku zadnjih dve sto let prva država, ki si je upala prekiniti diplomatsko zvezo z Veliko Britanijo.

Novice iz španske državljanske vojne

Obupen položaj v Barceloni

Rdeča Barcelona z neznatnim zaledjem je od vseh strani odrezana in je malodane onemogočen vsak dovoz v mesto. Radi tega je gospodarski položaj v mestu samem obupen. Najslabši kruh je strogo porazdeljen na karte. Mesa sploh ni več dobiti in že riž je redkost. Ker imajo nacionalisti že dolgo v svojih rokah električne centrale Katalonije, koje prestolno mesto je Barcelona, je slednja že cele tedne pogreznjena v nočeh v popolno temo. Še podnevi ni po barcelonskih ulicah nobenega prometa, ker je zmanjkalo bencina. Barcelončani že komaj čakajo, da bi prišlo do predaje mesta, ki je v največji stiski.

Glabo vreme zavrlo prodiranje nacionalistov

Kakor pri nas, so imeli tudi v Španiji do polovice minulega tedna najslabše deževno vreme s silovitimi nalivi, ki so onemogočali vsako vojaško gibanje in prodira-

nje. Glavni sunek Francove najboljše armade, kakor hitro bo dovolilo vreme, pričakujejo iz Alcale de Chivert na Torre Blanca, od koder bodo nacionalistom odprta vrata v Valencijo.

Značilno razmerje

Nacionalistična radijska postaja v Salamanki je objavila, da je sedaj v rokah nacionalistov 360.000 kvadratnih kilometrov španskega ozemlja, dočim gospodarijo rdeči še nad 182.000 kvadratnimi kilometri ozemlja.

Franco zbral pred Castellonom 60.000 mož

Na težavnem ozemlju 1000 m nad morjem se pomika 60.000 mož broječa Francova armada na 30 km široki fronti proti Castellonu. Od 11. maja do danes so nacionalisti ujeli pri prodiranju proti omenjenemu cilju 3500 rdečih, sto strojníc, 25 poljskih ter gorskih topov in ogromno streliva. V teh dneh so se pomaknili zmagovalci od 6 km na 25 km.